

Seat No	
------------	--

MA (Sociology) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Sociology (Optional) Paper-I

MESOC12101: Education and Society (A)

Day and Date: Wednesday, 20/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Sociology of education is an important branch.
A) Economics B) political science C) Sociology D) Psychology
- 2 According to ..... the important role of education system is to do cultural reproduction.
A. Ivan Ilyich B. Pierre Bourdieu C. Ellis Rossi D. Louis Althusser
- 3 ..... Wrote the book Subjection of Women.
A. Herbert Spencer B. J. S. Mill C. Karl Marx D. Avon Elitch
- 4 ..... This role is an important institution in the selection process.
A. family B. school C. Community D. Society Althusser
- 5 Mahatma Gandhi was born in .....
A. 2 Oct 1869 b. 2 December 1869 c. 2 January 1869 d. None of these
- 6 Mahatma Gandhi coined the word Harijan for ..... community.
A. For rich society b. For poor society c. For untouchable society d. For middle class society
- 7 10. Rabindranath Tagore was awarded the Nobel Prize in the year ...
A. 1913. b. 1813. c. 1713 d. None of these
- 8 Rabindranath Tagore was given the title of Gurudev by .....
A. m. Phule b. m. Gandhi C. Ch. Shahu Maharaj d. None of these
- 9 10+2+3 pattern has been adopted across the country as per the education policy of .....
A. 1960. b. 1965. c. 1980 d. 1986.
- 10 The core of the modernization process is secular. This has been said by .....
A. A.R. Desai b. The. no Dhanagre K. Irawati Curve d. Yogendra Singh
- 11 According to ..... education is an effective tool for modernization in India.
A. Yogendra Singh B. The. no Dhanagre C. A.R. Desai D. None of these
- 12 Knowledge transfer and skill creation are the basic functions of .....
A. Society B. School C. Community D. None of these

- 13 The sciences that study various aspects of social ..... Life are known as sciences.
A)Financial B)Political C)Social D)None of these
- 14 The idea that education should be based on the social enemy was first of all presented ..... by the American commissioner.
A) R.K. Marton B) Williams Henry C) Emil Durkheim D) R.C. Angell
- 15 In modern society the..... System occupies a very large part of the social system.
A)Social B)Education C)Cultural D)None of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Development of Sociology of Education 20th Century
- 2 Elaborate a functional approach to education
- 3 Explain the social work of Mahatma Gandhi
- 4 Write down the difficulties faced in getting equal educational opportunities.

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the historical background of sociology of education.
- 2 Elaborate the educational approach of feminism
- 3 Explain Mahatma Gandhi's Quit India Movement?
- 4 Write the need to provide equal educational opportunities

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the scope of sociology of education
  - 2 Explain the conflictual approach in sociology of education
-

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1.खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 शिक्षणातील समाजशास्त्र ही एक महत्त्वाची शाखा आहे.
अ. अर्थशास्त्र ब. राज्यशास्त्र क. समाजशास्त्र ड. मानसशास्त्र
- 2 ..... मते शिक्षणव्यवस्थेची महत्त्वाची भूमिका म्हणजे सांस्कृतिक पुनरुत्पादनाचे करणे होय.
अ. ईव्हान इलिच ब. पिअरर बोर्डेऊ क. एलिस रोसी द. लुईस अल्थुसार
- 3 ..... यांनी सब्जेक्षण ऑफ वुमेन हा ग्रंथ लिहिला.
अ. हर्बर्ट स्पेन्सर ब. जे. एस. मिल्ल क. कार्ल मार्क्स ड. ईव्हान इलिच
- 4 ..... ही भूमिका निवडीच्या प्रक्रियेतील महत्त्वाची संस्था आहे.
अ. कुटुंब ब. शाळा क. समुदाय ड. समाज
- 5 महात्मा गांधी यांचा जन्म ..... साली झाला.
अ. 2 ऑक्टोबर 1869 ब. 2 डिसेंबर 1869 क. 2 जानेवारी 1869 ड. यापैकी नाही
- 6 महात्मा गांधीजींनी हरिजन हा शब्द ..... समाजासाठी शोधून काढला.
अ. श्रीमंत समाजासाठी ब. गरीब समाजासाठी क. अस्पृश्य समाजासाठी ड. मध्यमवर्गीय समाजासाठी
- 7 सन ..... मध्ये रवींद्रनाथ टागोर यांना नोबेल पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.
अ. १९१३. ब. १८१३. क. १७१३ ड. यापैकी नाही
- 8 रवींद्रनाथ टागोर यांना गुरुदेव ही पदवी ..... यांनी दिली होती.
अ. म. फुले ब. म. गांधी क. छ. शाहू महाराज ड. यापैकी नाही
- 9 ..... च्या शैक्षणिक धोरणानुसार देशभर १०+२+३ हा पॅटर्न स्वीकारला आहे.
अ. १९६०. ब. १९६५. क. १९८० ड. १९८६
- 10 आधुनिकीकरण प्रक्रियेचा गाभा धर्मनिरपेक्ष असतो. असे ..... यांनी म्हंटले आहे.
अ. ए. आर. देसाई ब. द. ना. धनागरे क. ईरावती कर्वे ड. योगेंद्र सिंग
- 11 शिक्षण हे भारतातील आधुनिकीकरणाचे प्रभावी साधन आहे असे ..... यांचे मत आहे.
अ. योगेंद्र सिंग ब. द. ना. धनागरे क. ए. आर. देसाई ड. यापैकी नाही
- 12 ज्ञानदान व कौशल्य निर्मिती ही ..... ची मुलभूत कार्ये आहेत.
अ. समाज ब. शाळा क. समुदाय ड. यापैकी नाही
- 13 समाज जीवनाच्या विविध पैलूंचा अभ्यास करणारी शास्त्रे ..... शास्त्रे म्हणून ओळखली जातात.
अ. आर्थिक ब. राजकीय क. सामाजिक ड. यापैकी नाही
- 14 शिक्षण हे समाजशास्त्रावर आधारित असावे हा विचार सर्वात प्रथम ..... या अमेरिकन आयुक्ताने मांडला.
अ. मर्तन ब. विल्यम टी हॅरिस क. एमिल दुर्खिम ड. आर. सी. अॅजेल
- 15 आधुनिक समाजात ..... व्यवस्थेने सामाजिक व्यवस्थेचा खूप मोठा भाग व्यापला आहे
अ. सामाजिक ब. शिक्षण क. सांस्कृतिक ड. यापैकी नाही.

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राचा विकास २०वे शतक
- 2 शिक्षणा विषयीचा कार्यवादी दृष्टीकोन विशद करा
- 3 महात्मा गांधी यांचे सामाजिक कार्य विशद करा
- 4 समान शैक्षणिक संधी मिळवणे बाबत येणाऱ्या अडचणी लिहा

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
- 2 स्त्रीवादाचा शिक्षणाविषयक दृष्टिकोन विशद करा
- 3 महात्मा गांधी यांचे भारत छोडो चळवळ स्पष्ट करा?
- 4 समान शैक्षणिक संधी देण्याची गरज लिहा

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा
- 2 शिक्षणाच्या समाजशास्त्रातील संघर्षवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा

*****

Model Answer Paper

MA (Sociology) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Sociology (Optional) Paper-I

MESOC12101: Education and Society (A)

Day and Date: Wednesday, 20/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 शिक्षणातील समाजशास्त्र ही एक महत्त्वाची शाखा आहे.

अ. अर्थशास्त्र ब. राज्यशास्त्र क. समाजशास्त्र ड. मानसशास्त्र

Option 3

2 ..... मते शिक्षणव्यवस्थेची महत्त्वाची भूमिका म्हणजे सांस्कृतिक पुनरुत्पादनाचे करणे होय.

अ. ईव्हान इलिच ब. पिअरर बोर्डेऊ क. एलिस रोसी द. लुईस अल्थुसार

Option 2

3 ..... यांनी सब्जेक्षण ऑफ वुमेन हा ग्रंथ लिहिला.

अ. हर्बर्ट स्पेन्सर ब. जे. एस. मिल्ल क. कार्ल मार्क्स ड. ईव्हान इलिच

Option 2

4 ..... ही भूमिका निवडीच्या प्रक्रियेतील महत्त्वाची संस्था आहे.

अ. कुटुंब ब. शाळा क. समुदाय ड. समाज

Option 2

5 महात्मा गांधी यांचा जन्म ..... साली झाला.

अ. 2 ऑक्टोबर 1869 ब. 2 डिसेंबर 1869 क. 2 जानेवारी 1869 ड. यापैकी नाही

Option 1

6 महात्मा गांधीजींनी हरिजन हा शब्द ..... समाजासाठी शोधून काढला.

अ. श्रीमंत समाजासाठी ब. गरीब समाजासाठी क. अस्पृश्य समाजासाठी ड. मध्यमवर्गीय समाजासाठी

Option 3

7 सन ..... मध्ये रवींद्रनाथ टागोर यांना नोबेल पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

अ. १९१३. ब. १८१३. क. १७१३ ड. यापैकी नाही

Option 1

8 रवींद्रनाथ टागोर यांना गुरुदेव ही पदवी ..... यांनी दिली होती.

अ. म. फुले ब. म. गांधी क. छ. शाहू महाराज ड. यापैकी नाही

Option 2

9 ..... च्या शैक्षणिक धोरणानुसार देशभर १०+२+३ हा पॅटर्न स्वीकारला आहे.

अ. १९६०. ब. १९६५. क. १९८० ड. १९८६

Option 4

10 आधुनिकीकरण प्रक्रियेचा गाभा धर्मनिरपेक्ष असतो. असे ..... यांनी म्हंटले आहे.

अ. ए. आर. देसाई ब. द. ना. धनागरे क. ईरावती कर्वे ड. योगेंद्र सिंग

Option 2

11 शिक्षण हे भारतातील आधुनिकीकरणाचे प्रभावी साधन आहे असे ..... यांचे मत आहे.

अ. योगेंद्र सिंग ब. द. ना. धनागरे क. ए. आर. देसाई ड. यापैकी नाही

Option 1

12 ज्ञानदान व कौशल्य निर्मिती ही ..... ची मुलभूत कार्ये आहेत.

अ.समाज ब.शाळा क.समुदाय ड.यापैकी नाही

Option 2

13 समाज जीवनाच्या विविध पैलूंचा अभ्यास करणारी शास्त्रे ..... शास्त्रे म्हणून ओळखली जातात.

अ.आर्थिक ब.राजकीय क.सामाजिक ड.यापैकी नाही

Option 3

14 शिक्षण हे समाजशास्त्रावर आधारित असावे हा विचार सर्वात प्रथम ..... या अमेरिकन आयुक्ताने मांडला.

अ. मर्तन ब. विल्यम टी हॅरिस क. एमिल दुर्खीम ड. आर. सी. अॅजेल

Option 2

15 आधुनिक समाजात..... व्यवस्थेने सामाजिक व्यवस्थेचा खूप मोठा भाग व्यापला आहे

अ. सामाजिक ब.शिक्षण क. सांस्कृतिक ड.यापैकी नाही.

Option 2

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राचा विकास २०वे शतक

Ans:

2 शिक्षणा विषयीचा कार्यवादी दृष्टीकोन विशद करा

Ans:

3 महात्मा गांधी यांचे सामाजिक कार्य विशद करा

Ans:

4 समान शैक्षणिक संधी मिळवणे बाबत येणाऱ्या अडचणी लिहा

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

Ans:

2 स्त्रीवादाचा शिक्षणाविषयक दृष्टिकोन विशद करा

Ans:

3 महात्मा गांधी यांचे भारत छोडो चळवळ स्पष्ट करा?

Ans:

4 समान शैक्षणिक संधी देण्याची गरज लिहा

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 शिक्षणाच्या समाजशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा

Ans:

2 शिक्षणाच्या समाजशास्त्रातील संघर्षवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा

Ans:

*****